MUISTIO

Projekti	**Sakatin kaivoshankkeen osayleiskaava**
Aihe	**1. viranomaisneuvottelu**
Päivämäärä	**1.12.2020**
Aika	**9–12**
Paikka	**Teams-kokous**
Laatija	**Juha Riihiranta, Ramboll**

Osallistujat

Lapin ELY-keskus:
Eira Järviluoma, ylitarkastaja, liikenne
Pekka Herva, ylitarkastaja, luontoympäristö
Eira Luokkanen, ympäristönsuojelupäällikkö
Hannu Raasakka, ylitarkastaja, alueidenkäyttö
Leena Ruokanen, ylitarkastaja, alueidenkäyttö
Juha Tapio, yksikön päällikkö, liikenne ja infrastruktuuri
Risto Uusipulkamo, suunnitteluinsinööri, liikenne ja infrastruktuuri
Liisa Viitala, ylitarkastaja, luontoympäristö
Anne Lindholm, hydrogeologi, pohjavesien suojelu
Lapin Liitto:
Juha Piisilä, maakuntainsinööri
Jussa Liikkanen, aluesuunnittelija
Sodankylän kunta:
Ari Pesonen, maakäyttöpäällikkö
Jani Kiemunki, yhdyskuntatekniikan päällikkö, liikenne
Ville Mäkitalo, suunnitteluinsinööri, kelkkareitit
Lapin maakuntamuseo:
Jani Hiltunen, amanuenssi rakennettu kulttuuriympäristö
Jari-Matti Kuusela, arkeologi
Lapin pelastuslaitos:
Lasse Rytkönen
Jussi Hannukari
Metsähallitus:
Jenni Hasa, kaivannaisasiantuntija
Liinu Törvi, erikoissuunnittelija, Luontopalvelut
Juho Nurmela, kiinteistökehitys
Väylävirasto:
Seppo Serola, senior advisor
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes:
Ilkka Keskitalo, ylitarkastaja
Markus Kauppinen, asiantuntija
Luonnonvarakeskus LUKE:
Ari Leskelä, luonnonvarat
Säteilyturvakeskus STUK:
Antti Kallio, luonnonsäteilyn valvonta
Paliskuntain yhdistys:
Marja Anttonen, porotalousneuvoja
AA Sakatti Mining Oy:
Pertti Lamberg, toimitusjohtaja
Anne Valkama, ympäristöinsinööri
Ramboll:
Pirjo Pellikka, kaavoitusarkkitehti ja projektipäällikkö
Jussi Mäkinen, ekologi ja yksikön päällikkö
Juha Riihiranta, kaavoitusinsinööri
Sitowise:
Pirkka Hartikainen, johtava asiantuntija
Maankäyttöpalvelut Kautto:
Matti Kautto, johtava asiantuntija

Ramboll
PL 25
Itsehallintokuja 3
02601 ESPOO

P +358 20 755 611
F +358 20 755 6201
www.ramboll.fi

Ramboll Finland Oy
Y-tunnus 0101197-5, ALV rek.
Kotipaikka Espoo

Poissa	**Lapin ELY-keskus:** Päivi Kainulainen, porotalousasiantuntija, maaseutu ja energia Marjut Kokko, ylitarkastaja, luontoympäristö **Lapin liitto:** Riitta Lönnström, suunnittelujohtaja **Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes:** Terho Liikamaa, kaivosyli-insinööri **Liikenne- ja viestintävirasto Traficom** **Puolustusvoimat**
Tiedoksi	Poissaolijat

1. Kokouksen avaaminen ja järjestäytyminen

Leena Ruokanen avasi neuvottelun klo 9. Sovittiin, että Leena Ruokanen toimii kokouksen puheenjohtajana ja Juha Riihiranta sihteerinä. Ari Pesonen allekirjoittaa muistion kunnan puolesta ja Leena Ruokanen ELY-keskuksen puolesta. Käytiin läpi paikallaolijat.

2. Osayleiskaavaan liittyvien hankkeiden ja kaavojen tilannekatsaus

Pertti Lamberg kertoi Sakatin kaivoshankkeen YVA:n tilanteesta. YVA-aineisto ja Natura-arviointi saatiin eilen viranomaiskäsittelyyn. Nähtävilläoloaika on 16.12.2020–12.2.2021. Yleisötilaisuus on 19.1.2021.

Ari Pesonen esitti tilannekatsauksen Sodankylän kirkonkylän osayleiskaavamuutoksesta. Kaava on kuulutettu vireille elokuussa. Viranomaisneuvottelu on pidetty lokakuussa. Tavoitteena on, että valmisteluaineisto asetetaan nähtäville alkuvuodesta 2021.

Juha Tapio ja Pirkka Hartikainen kertoivat valtatien 5 ja yhdysteiden suunnittelusta. Aluevaraussuunnittelu on käynnistynyt tänä syksynä. Aluevaraussuunnitelmassa on tarkoitus muodostaa valtatielle 5 uusi väylä kauemmas Sodankylän kunnan keskustasta sekä uusi tieyhteys Sakatin kaivosalueen rajalle. Sekä pohjoinen että eteläinen sisääntulotie tutkitaan.

Juha Piisilä selosti Sakatin vaihemaakuntakaavan ja Pohjois-Lapin maakuntakaava 2040:n tilanteesta. Vaihemaakuntakaava on kuulutettu vireille 1.10.2020. Vaihemaakuntakaavan aikataulu riippuu YVA:n ja sen perustellun päätelmän aikataulusta. Tavoitteena on, että kaava olisi toukokuussa 2022 hyväksyttävänä. Pohjois-Lapin maakuntakaava 2040:n ehdotusaineisto on ollut nähtävillä 12.10.–15.11.2020. Parhaillaan ollaan laatimassa vastineita. Vastineita käsitellään ohjausryhmässä 16.12.2020. Tavoitteena on, että kaava olisi hyväksyttävänä toukokuussa 2021.

3. Sakatin osayleiskaavan tarkoitus ja tavoitteet

Ari Pesonen kertoi kunnan tavoitteista. Kaivoshankkeen osayleiskaava on kuulutettu vireille toukokuussa 2019. Tavoitteena on sovittaa yhteen kaivoksen toiminta ja muu maankäyttö. Yhteensovitettavia asioita ovat mm. kyläasutus, luonnonsuojelu, taajaman yhdyskuntarakenne ja liikenneratkaisut. Kunnassa on laadittu 2018 kaivosohjelma, joka on linjapaperi siitä, miten kunta suhtautuu kaivostoimintaan. Siinä on linjattu mm., että kaivostoiminnan tulee olla sosiaalisesti, taloudellisesti ja ympäristöllisesti kestävää.

Pirjo Pellikka esitteli osayleiskaavaa koskevat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, jotka on kirjattu osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan. Keskeisiä aihekokonaisuuksia ovat toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen, elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat ja terveellinen ja turvallinen elinympäristö. Todettiin, että bio- ja kiertotaloutta ei kaavalla suoraan edistetä, mutta porotalouden kannalta tätä koskeva alatavoite on hyvä pitää mukana: ” Edistetään luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä. Huolehditaan maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien yhtenäisten viljely- ja metsäalueiden säilymisestä.”

Pirjo Pellikka kertoi yleiskaavoitusta koskevista maakunnallisista tavoitteista. Pohjois-Lapin maakuntakaavasta johdetaan osayleiskaavoitukseen seuraavat tavoitteet:

- Jäämeren käytävä, kansainvälisen liikennekäytävän kehittäminen mm. Jäämeren radan reitin varaaminen
- Itä-länsisuuntaisen rautatien yhteystarpeen varaaminen
- maaseudun kehittämisen kohdealue, maaseudun elinkeinojen, kyläseutumatkailun, palvelujen, asutuksen ja kulttuuriympäristön kehittäminen
- mineraalipotentiaalivyöhyke, kaivostoiminnan kehittäminen
- tieyhteyksien toteuttaminen
- Viiankiaavan Natura-alueen suojelu
- pohjavesialueet
- poronhoidon turvaaminen
- maakunnallisen moottorikelkkayhteyden jatkuvuus
- Puolustusvoimien vesistöharjoitusalue
- Työpaikka-alue (TP 610)

Vireillä olevan Sakatin vaihemaakuntakaavan tavoitteista voidaan johtaa osayleiskaavaan mm. seuraavat tavoitteet:

- Sakatin kaivoksen sekä siihen liittyvien laitosten ja muiden toimintojen sijoittuminen alueelle
- kaivoksen tieyhteyksien ja 110 kV:n voimalinjan toteuttaminen
- muun maankäytön ratkaiseminen yhdyskuntarakenteen sekä luonto-, kulttuuri- ja maisema-arvojen kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla
- alueen asemakaavoituksen ohjaaminen

Juha Piisilä totesi, että aikataulullisesti osayleiskaava ei voi mennä Sakatin vaihemaakuntakaavan edelle, vaan vaihemaakuntakaava pitää hyväksyä ennen osayleiskaavaa.

Pirjo Pellikka mainitsi, että Lapin liiton valtuuston 27.11.2017 hyväksymän Lappi-sopimuksen neljä strategista valintaa ohjaavat aluekehittämistä: Arktinen talous vahvistuu, Työ ja osaaminen uudistuvat rajattomassa ympäristössä, Puhdas luonto, hyvä elinympäristö, kulttuuri ja toimivat palvelut luovat hyvinvointia, Hyvä saavutettavuus mahdollistaa kasvun ja kilpailukyvyn sekä hyvinvoinnin. Juha Piisilä totesi, että kokouksen esittelyaineistossa oleva aluerakennekartta on vanha, joten se on syytä päivittää.

Pirjo Pellikka kertoi palautteen ja ajankohtaisen tilanteen perusteella osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan tehdyistä päivityksistä (mm. vaihemaakuntakaavan käynnistymiseen liittyen). OAS:sta antoivat lausunnon Fingrid Oyj, Metsähallitus, Museovirasto ja Puolustusvoimat. Lisäksi OAS:sta jätettiin yksi mielipide.

Keskusteltiin poronhoitolain mukaisen neuvottelun järjestämisestä. Ari Pesonen kertoi, että kaavan valmisteluvaiheen neuvottelua on suunniteltu tammikuun loppupuolelle 2021. Kaavaehdotuksesta järjestetään toinen neuvottelu. OAS:aan korjataan poronhoitolain mukaisen neuvottelujen ajankohdat.

Leena Ruokanen ehdotti, että OAS:sta tehtäisiin lyhyt tiivistelmä. Ari Pesonen kannatti ehdotusta.

4. Osayleiskaavan tutkimukset ja selvitykset sekä vaihtoehtojen esittely

Jussi Mäkinen kertoi kaavaratkaisun kannalta oleellisimmista luontoselvityksistä. Selvitykset alkoivat 2009. Selvitykset ovat koskeneet mm. seuraavia asioita: pesimälinnusto, vesilinnut, pöllökartoitus, petolintuselvitys, kevätmuutto, syysmuutto, metsot, luontotyypit ja kasvillisuus, uhanalaiset lajit, neidonkenkä, jäkälät, kääväkkäät, lähteet, kalatalous, sähkökalastukset, kalojen metallipitoisuus, kasviplankton, pohjaeläimet, piilevä, sedimentit, vesisammal, lepakot, saukko, suurpedot, riistakolmiot, viitasammakot, kovakuoriaiset, perhoset, kirjojokikorento ja raakku.

Lakiperusteisesti suojeltujen lajien ja luontotyyppien esiintymät rajataan osayleiskaavassa sl-1- ja sl-2-alueina. Sl-1 lajit ovat kasveja ja sl-2 lajit eläimiä.
Suunnittelussa on 1. arvoluokan kohteiksi määritellään sellaiset luontoarvot, joiden heikentäminen edellyttää poikkeamislupaa luontodirektiivin tiukilla perusteilla. 2. arvoluokan kohteissa on myös joitakin LsL:n nojalla rauhoitettuja lajeja, mutta ne eivät ole yhtä tiukan lajisuojelun piirissä.

Viiankiaavan Natura-alue kuuluu Natura 2000 -verkostoon sekä luontodirektiivin mukaisena yhteisön tärkeänä pitämänä alueena että lintudirektiivin mukaisena erityisenä linnustonsuojelualueena. Lähes koko Viiankiaavan Natura-alue on toteutettu luonnonsuojelualueeksi. Natura-arviointi perustuu YVA:n yhteydessä tehtyihin selvityksiin. Tuoreen Natura-arvioinnin johtopäätös on, että vaihtoehto VE1a ei yksistään tai tarkasteltuna yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa merkittävästi heikennä niitä luonnonarvoja, joiden perusteella Viiankiaapa on sisällytetty osaksi Natura 2000 -verkostoa. Tämä edellyttää maanalaisen kaivoksen osalta maapohjaveden aleneman lieventämiseksi tehtäviä YVA-selostuksessa kuvattuja erityisiä lievennystoimia. Muiden arvioitujen hankevaihtoehtojen osalta laaditut mallinnukset ja muut selvitykset eivät ole riittäviä, jotta voitaisiin riittävällä varmuudella poissulkea merkittävän heikennyksen mahdollisuus.

Liisa Viitala tiedusteli, miksi kaavamääräyksissä ei ole huomioitu rauhoitettujen lajien esiintymiä. Tulee esittää perustelut, miksi rauhoitettuja lajeja ei esitetä kaavakartassa. Lisäksi hän totesi, että sl-1-kaavamääräyksessä vaikuttaisi olevan virhe pykäläviittauksen osalta. Jussi Mäkinen totesi, että kaavassa on osoitettu luontodirektiivin liitteen IV mukaiset kasvi- ja eläinlajit. Muita rauhoitettuja kasvilajeja ei ole merkinnöin osoitettu kaavakartalla. Viitalan mukaan luonnonsuojelualueen osalta kaavamääräys on epäjohdonmukainen. Määräyksessä todetaan, että kysymyksessä on luonnonsuojelulain nojalla suojeltu alue, mutta toisaalta todetaan, että suojelu toteutetaan lakisääteisesti perustettavana luonnonsuojelualueena. Kaavamääräyksiin tulisi avata sisältöä, eikä käyttää ainoastaan lakiviittauksia.

Keskusteltiin osayleiskaavan valmisteluaineiston vaihtoehtojen määrästä. Olisiko järkevää odottaa yhteysviranomaisen perusteltua päätelmää ja Natura-lausuntoa, minkä jälkeen vaihtoehtoja voitaisiin mahdollisesti karsia? Matti Kautto totesi, että valmisteluaineistossa on ollut tarkoitus esittää kaikki YVA:n vaihtoehdot ja YVA:n perusteltu päätelmä huomioidaan vasta kaavaehdotuksen laadinnassa. Noudatetaan maankäyttö- ja rakennuslain henkeä esittämällä vaihtoehtoja, joita voidaan arvioida. Pertti Lamberg kertoi, ettei yhtiö ennen YVA:n perusteltua päätelmää tee päätöstä hankevaihtoehdoista.

Liinu Törvi totesi, että myös luonnonsuojelualueella olisi syytä osoittaa lakiperusteisesti suojeltujen lajien esiintymät suojeltava luontokohde -merkinnällä. Vaihtoehtoisesti kaavamerkintää koskevasta määräyksestä tulisi käydä ilmi, että merkinnällä osoitetaan soidensuojelualueen ulkopuolella olevia esiintymisalueita. Koska Natura-arvioinnin mukaan osa hankevaihtoehdoista heikentää merkittävästi Viiankiaavan luonnonarvoja, tulisiko mahdollinen valtioneuvoston poikkeamistarve (LSL 66 §) huomioida kaavamääräyksissä?

Matti Kautto kertoi melumallinnuksista ja meluntorjuntavaatimuksista. Osayleiskaavan karttojen osalta oleellista on toiminnanaikainen melu. Melua kohdistuu hyvin vähän rakennetuille alueille. Pääasiassa melu on luonnonsuojelualueisiin ja poronhoitoon liittyvä kysymys. Loma-asumiseen käytettävillä alueilla, taajamien ulkopuolisilla virkistysalueilla ja luonnonsuojelualueilla käytetään päiväajan ohjearvoa 45 dB.

VE1A:n mukaisessa kaavaratkaisussa meluntorjuntatarve osayleiskaavassa on Kuusivaaran kaivosteollisuusalueen koillisosassa (Viiankiaavan LS-alue) ja yhdystien varressa (Poro-Kotamaan RA-paikat). VE1B:n ja VE1B+VT4:n mukaisissa kaavaratkaisuissa ei ole meluntorjuntatarvetta. VE2A:n ja VE2B:n mukaisissa kaavaratkaisuissa meluntorjuntatarve on Pahalaaksonmaassa ja Kuusivaaran kaivosteollisuusalueen koillisosassa (Viiankiaavan LS-alue). Lisäksi VE2A:ssa meluntorjuntatarve on yhdystien varressa Poro-Kotamaan RA-paikoilla. VE3A:n ja VE3B:n mukaisissa kaavaratkaisuissa meluntorjuntatarve on Tihiämaassa ja Kuusivaaran kaivosteollisuusalueen koillisosassa ja kuljettimen eteläosassa (Viiankiaavan LS-alue). Lisäksi VE3A:ssa meluntorjuntatarve on Pahanlaaksonmaan pohjoisosassa ja yhdystien varressa Poro-Kotamaan RA-paikat.

Anne Valkama esitteli tehtyjä arkeologisia inventointeja. Osayleiskaava-alueelta on tunnistettu yhdeksän kiinteää muinaisjäännöstä tai -aluetta. Kaivoshankkeen maanpäälliset toiminnot eivät sijoitu tunnettujen muinaisjäännösten tai muiden arkeologisten kulttuuriperintökohteiden alueelle tai niiden läheisyyteen. Rakentamistoimista ei kohdistu vaikutuksia arkeologiseen kulttuuriperintöön. Voimajohtolinjan läheisyydessä on yksi kiinteä muinaisjäännös. Sen koskemattomuuteen on syytä kiinnittää erityistä huomiota rakentamisvaiheessa.

Jari-Matti Kuusela totesi, että ehdotettua muinaisjäännösten kaavamääräystä on tarpeen muuttaa. Kaavamääräyksessä tulisi ensisijaisesti todeta, että kaikki kajoaminen on kiellettyä. Lisäksi pitää puhua kajoamisluvasta poikkeamisluvan sijaan.

Anne Valkama kertoi porotalousselvityksestä, joka pohjautuu pantaseurantaan. Aineiston perusteella on saatu selville porojen käyttämiä elinpiirejä ja kulkureittejä. Suurin osa maanpäällisten rakenteiden vaikutuksista kohdistuu Oraniemen paliskuntaan ja erityisesti Viiankiaavan tokkakunnan alueelle. Vaikutukset näkyvät mm. aluemenetyksinä, laidunten

pirstoutumisena ja lisääntyvänä työmääränä. Tutkituista vaihtoehdoista VE1b on arvioitu porotalouden kannalta parhaaksi vaihtoehdoksi.

Marja Anttonen muistutti, että maakuntakaavan mukaan poronhoidon toiminta- ja kehittämisedellytykset tulee turvata. Onnistuminen riippuu valittavasta vaihtoehdosta. Porotaloudenkannalta paras on 0-vaihtoehto. Alueella on myös muuta vireillä olevalla maakuntakaavalla säilytettäväksi edellytettävää: esimerkiksi poroaidat ja niille johtavat kuljetusreitit. Paliskuntain yhdistys ei ole kaikista porotalousselvityksen johtopäätöksistä samaa mieltä. Esimerkiksi Kevitsan kaivoksen sulkeminen ei tarkoita sitä, että kaivoksen vaikutukset poronhoitoon päättyisivät saman tien vaan vie vähintäänkin vuosia ennen kuin ympäröivät alueet palautuvat luonnontilaan ja ihmistoiminnan aiheuttama häiriö alueelta loppuu. Poro-YVA:n kommentointiin jäi vähän aikaa. Pertti Lamberg totesi, että porotalousselvitystä on tarkistettu Paliskuntain yhdistyksen kommenttien perusteella.

Anne Valkama mainitsi, että YVA-menettelyn yhteydessä on laadittu kattavasti erillisselvityksiä. Keskusteltiin, onko osayleiskaavaa varten tarpeen tehdä muita selvityksiä. Matti Kautto totesi, että YVA:n perustellun päätelmän jälkeen nähdään, onko lisäselvityksille tarvetta. Kaavoituksessa selvitetään tarvittavat asiat. Leena Ruokanen jakoi yhteisen käsityksen yksityiskohtaisten selvitysten tarpeesta kaavamenettelyssä.

Matti Kautto esitteli osayleiskaavan ja siihen liittyvien muiden suunnitelmien/päätösten tavoiteaikataulua. YVA:sta annettava perusteltu päätelmä on lähtökohtana kaavoitukselle. Oleellinen asia on Natura-alueen luontoarvojen suojeleminen: onko löydettävissä sellainen kaavaratkaisu, joka ei merkittävästi heikennä näitä arvoja. Osayleiskaavan valmisteluvaiheen kuulemista on suunniteltu alkuvuoteen 2021. Osayleiskaavan ja vaihemaakuntakaavan hyväksyminen edellyttävät kaikissa tapauksissa soidensuojeluasetuksen muuttamista. Osayleiskaavaehdotus on tarkoitus asettaa nähtäville syksyllä 2021. Osayleiskaava voidaan hyväksyä, kun vaihemaakuntakaava on ensin hyväksytty. Vaikuttamismahdollisuuksia on hyvin paljon. Pertti Lamberg vahvisti, että tavoiteaikatauluna on, että kaivoksen rakentaminen alkaa 2024.

Jari-Matti Kuusela painotti, että jos kaavassa osoitettava maankäyttö tulee koskemaan muinaisjäännöstä, tulee järjestää muinaismuistolain 13 §:n tarkoittama neuvottelu Museoviraston kanssa. Tämä tulee huomioida aikataulussa.

Liisa Viitala kysyi, onko ympäristöministeriön kanssa käyty keskustelua poikkeusmenettelystä. Pertti Lamberg kertoi, että ministeriön kanssa on alustavasti neuvoteltu, ja asia on ministeriön tiedossa. Vielä ei tiedetä, miten ministeriö ja valtioneuvosto tulevat lopulta suhtautumaan esityksiin.

Ari Pesonen mainitsi, että Kirkonkylän osayleiskaavan viranomaisneuvottelun yhteydessä on sovittu pidettäväksi neuvottelu luonnonsuojelulain mukaisista poikkeamisista. Pesonen ehdotti, että samassa neuvottelussa käsiteltäisiin myös kaivoksen osayleiskaavan asioita tältä osin. Sovittiin, että näin toimitaan.

Juha Tapio tiedusteli kaivoksen rakentamisen aikataulua. Pertti Lamberg vastasi, että aikataulut ovat tavoiteaikatauluja. Tavoiteaikataulun mukaan kaivoksen rakentaminen alkaisi v.

2025, jolloin tiestön tulisi olla valmis. Juha Tapio totesi, että yhdystien rakentaminen on aloitettava v. 2023, jotta aikataulu olisi synkronissa kaivoksen aikataulun kanssa. Viestinnän kannalta on tärkeää käyttää samaa aikataulua.

5. Viranomaisten puheenvuorot

Lapin pelastuslaitos ja STUK poistuivat kokouksesta ennen kohdan 5 käsittelyä.

Lapin maakuntamuseo, Jari-Matti Kuusela ja Jani Hiltunen

Jari-Matti Kuusela: Kaavamerkintään ja muinaismuistolain 13 §:n mukaiseen neuvotteluun liittyvät kommentit tulivat esiin aikaisemmin kohdassa 4. Kaikki arkeologiset inventointiraportit eivät jostain syystä löydy Museoviraston tietokannasta. Kaavassa on muutamia ongelmakohtia muinaisjäännösten merkitsemisessä. Muinaisjäännökset on osoitettu kaavakartassa kohdemerkinnällä, mikä on ongelmallista. Aluemaiset muinaisjäännökset, alakohteet mukaan lukien, tulisi merkitä kaavaan osa-aluemerkinnällä. Kuusela painotti uudelleen, että jos kaavan toteuttaminen edellyttää muinaisjäännöksiin kajoamista, tarvitaan neuvottelu Museoviraston kanssa.

Jani Hiltunen: Onko tehty maisemaselvitystä ja onhan sitä tarkoitus hyödyntää kaavan suunnittelussa? Pirjo Pellikka vastasi, että maisemaselvitys huomioidaan suunnittelussa.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes, Ilkka Keskitalo ja Markus Kauppinen

Kaivosalue ja kaivosteollisuuslupa on kuvattu hyvin OAS:ssa. Ei kommentoitavaa. Tukesin rooli tulee vasta myöhemmin.

Väylä, Seppo Serola

Aikaisemmin esille noussut kaivoksen rakentamisaikataulu on tiehankkeiden kannalta tärkeä.

Lapin liitto, Juha Piisilä

Maakuntakaavatilannetta on käyty jo aikaisemmissa kokouksen kohdissa hyvin läpi. Päärадan linjaus olisi osayleiskaavassa hyvä viedä mahdollisimman läheltä kaivosaluetta. Päärataa koskevaan kaavamääräykseen voisi ottaa mallia Pohjois-Lapin maakuntakaavasta. Maa- ja metsätalousalueet olisi syytä osoittaa ainakin pääosin maakuntakaavan mukaisesti metsä- ja poronhoitovaltaisina alueina.

Paliskuntain yhdistys, Marja Anttonen

Maakuntakaavan mukaisia kaavamerkintöjä ja -määräyksiä on ehdottoman perusteltua käyttää: esimerkiksi pääkäyttötarkoitusmerkintä metsätalous- ja poronhoitovaltainen alue. Lisäksi aitamerkinnät, joihin liittyy määräykset porojen kuljetusreittien säilyttämisestä, tulee tarpeen mukaan sisällyttää kaavaan. Kaavaratkaisun tulee pohjautua sellaiseen vaihtoehtoon, joka vähiten aiheuttaa haittaa poronhoitoon. Kaivoksesta voi aiheutua poronhoidolle huomattavaa haittaa, jolloin hanke on poronhoitolain vastainen.

Luonnonvarakeskus LUKE, Ari Leskelä

Ei kommentoitavaa. Luonnonvarakeskus odottaa YVA-selostusta.

Metsähallitus, Liinu Törvi ja Jenni Hasa

Liinu Törvi: Metsähallitus toivoo, että ohjeellisen moottorikelkkareitin sijainti selvitetään tässä kaavassa. Ari Pesonen: Kunta on varautunut, että vaihtoehtoja suunnitellaan tämän kaavan yhteydessä. Luonnoksissa on haluttu pitää vielä ohjeellinen merkintä.

Jenni Hasa: Osoitetaanko kaivosalue yhtenä alueena ilman erillisiä apualueita? Matti Kautto: Kaivosalue on kaikissa vaihtoehdoissa osoitettu samanlaisena ja apualueet on tarkoitus sijoittaa EK-alueen sisälle.

Lapin ELY-keskus, liikenne
Risto Uusipulkamo: ELY-keskus valmistelee kunnan kanssa Kirkonkylän osayleiskaavaa varten valtatien 5 linjausta. Molemmat tievaihtoehdot menevät Kitisen yli: toinen suoraan ja toinen vinosti. Tällä viikolla neuvotellaan lapinleinikkiin kohdistuvista vaikutuksista. Läheisyydessä on myös muita luontoarvoja, kuten viitasammakko. Yhdystievaihtoehdot tutkitaan kaivosalueen rajalle. Teiden melumallinnukset päivitetään suunnittelun lopuksi.

Eira Järviluoma: Ei kommentoitavaa.

Lapin ELY-keskus, pohjavesien suojelu, Anne Lindholm
Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa tulisi tuoda esille myös kaksi luokiteltua pohjavesialuetta. Vaikutukset pohjavesialueisiin tulee arvioida. Kaavakartoilla pohjavesialueiden rajauksia tulee tarkistaa. Kaavassa tulee käyttää uloimpaa rajausta. Lisäksi toinen pohjavesialue puuttuu kaavakartasta. Myös kaavamääräystä tulee tarkistaa. Pitäisi viitata ympäristösuojelulain 17. pykälään ja vesilain 3. luvun 2. ja 3. pykälään. Selkeintä saattaisi olla todeta, että alueella rakentamista saattavat rajoittaa ympäristönsuojelulain pohjaveden pilaamiskielto ja vesilain säädökset vesitaloushakkeiden luvanvaraisuudesta. Kaavamääräyksessä olisi hyvä mainita myös, että alueen toteutuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota pohjaveden suojeluun.

Lapin ELY-keskus, ympäristönsuojelu, Eira Luokkanen
Ei kommentoitavaa.

Lapin ELY-keskus, luontoympäristö
Pekka Herva: Moottorikelkkareitin osalta Ari Pesonen antoi hyvän vastauksen. Yleinen periaate on, että reitti saataisiin pois soidensuojelualueelta ja Natura-alueelta. Koska asutus on joen länsipuolella, myös moottorikelkkareitin paikka tulisi olla Kitisen länsipuolella.
Liisa Viitala: Lajien suojelua koskevat seikat tulee tarkistaa ja pohtia miten ne kaavassa esitetään. Myös luonnonsuojelulain 42 §:n mukaan rauhoitetut lajit tulisi osoittaa kaavassa. Lisäksi on syytä kiinnittää huomiota siihen, että luonnonsuojelulaissa ei ole sellaista säädöstä, että lajisuojelusta on myönnettävä poikkeus, jos sitä haetaan. Onko tarpeen tuoda selostuksessa esille uhanalaisia lajeja?

Keskusteltiin kompensaatiosta. Pertti Lamberg totesi, että yhtiö on varautunut 6000–7000 hehtaarin suuruiseen vapaaehtoiseen kompensaatioon. Pohdittu alueiden suoraa hankkimista ja osallistumista valtion suojeluhankkeisiin. Toteutustapaa ei vielä tässä vaiheessa tiedetä. Leena Ruokanen kysyi, kompensaatiokaavan mahdollisuudesta.

Lapin ELY-keskus, alueidenkäyttö
Hannu Raasakka: Ei kommentoitavaa.

Leena Ruokanen: VAT:t on hyvin tunnistettu. Myös maakuntakaavan ohjausvaikutus on tunnistettu. Selvityspakettiin tulee kannanottoja perustellussa päätelmässä. Pienempiä selvitystarpeita saattaa tulla tehtäväksi. Valmisteluaineistosta kuulemisen nähtävilläolon yhteydessä ELY-keskus ottaa kantaa osayleiskaavan jatkovaiheisiin. OAS:n aikataulutaulukkoa voisi hieman tarkentaa esimerkiksi sen suhteen, milloin osayleiskaavan viranomaisneuvotteluita pidetään.

6. Jatkotoimet

Ari Pesonen totesi, että osayleiskaavan ohjausryhmä kokoontuu viranomaisneuvottelun jälkeen 10.12.2020. Tammikuussa on kunnanhallituksen käsittely, jossa päätetään valmisteluaineiston nähtäville asettamisesta. Viranomaisille lähetetään lausuntopyynnöt. Alkuvuodesta järjestetään myös poronhoitolain 53 §:n mukainen neuvottelu. Kaavaprosessin aikana järjestetään tarvittaessa Museoviraston kanssa neuvottelu.

Aikataulua käsiteltiin kohdassa 4.

7. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

8. Neuvottelun päätös

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 11:59.

Leena Ruokanen	Ari Pesonen
Lapin ELY-keskus	Sodankylän kunta